

Asunnottomien terveyskysymykset käytännössä

KATARINA MÄRTENSON JA TIINA VIHATTULA

HIETANIEMENKADUN PALVELUKESKUS

Esitelmän rakenne

- ▶ Palvelukeskuksen esittely
- ▶ Palveluun tulon syyt
- ▶ Palvelukeskuksen terveystalveluiden perustamisen syitä
- ▶ Kohtaaminen
- ▶ Potilastapaukset
- ▶ Keskustelua

Hietaniemenkadun palvelukeskus

Käyttöaste 2018:

- ▶ Asumispäivystys, 60 paikkaa
- ▶ Tilapäinen asumispalvelu, 52 huonetta
- ▶ Sosiaaliohjaajat/sosiaalityöntekijät
- ▶ Terveyspalvelut
- ▶ Sauna
- ▶ Pesupalvelu
- ▶ Ruokapalvelu

Asumispäivystys

- Miehet 113
- Naiset 103
- Yhteensä 111

Tilapäinen asumispalvelu

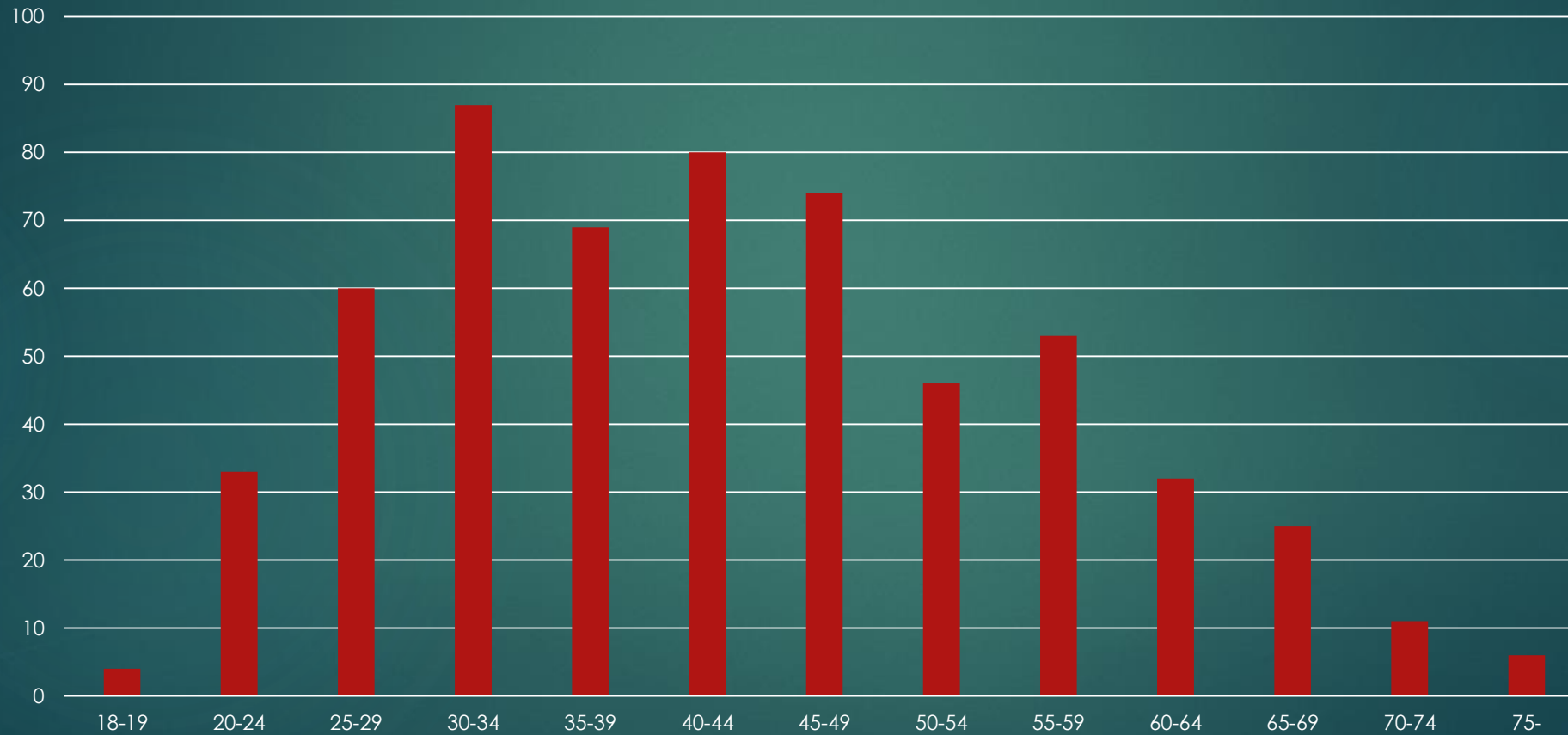
- Miehet 102
- Naiset 110
- Yhteensä 103

Koko palvelukeskus

- Miehet 107
- Naiset 106
- Yhteensä 107

Palvelukeskuksessa 2018 yöpyneiden ikäryhmät, keskiarvo 42 vuotta

Vuonna 2018 yöpyneet

Vuonna 2018 palvelukeskuksessa yöpyi 580 eri henkilöä, joista:

- ❑ 477 oli miehiä (82 %)
- ❑ 103 naisia (18 %)
- ❑ 518 helsinkiläisiä (89 %)
- ❑ Ulkomaalaistaustaisia yli 40 eri maasta

Vrk:t 2018	Asumis- päiv.	Tilapäis- asuminen
alle 10	235	4
10 - 29	88	13
30 - 49	68	10
50 - 99	98	24
100 -199	34	23
200 -299	8	20
yli 300	7	26
Yhteensä	538	120

Syyt hakeutua palvelukeskukseen

- ▶ Vuokrasopimuksen päättyminen (putkiremppeä, häiriökäyttäytyminen, vuokravelat ym)
- ▶ Uloskirjaus tuesta asumisesta
- ▶ Uloskirjaus sairaalasta
- ▶ Paluu Suomeen pitkän ulkomailla oleskelun jälkeen
- ▶ Riitautuminen perheen/ystävien kanssa
- ▶ Vapautuminen vankilasta
- ▶ Puolison/läheisen kuolema tai avioero/avoero

Terveyspalveluiden perustamisen syyt

- ▶ Socca-hanke (Asunnottomien palveluiden kehittämissyksikkö 2005-2009) totesi että:
  - asunnottomilla korkea sairastavuus ja kuolleisuus
  - asunnottomien on vaikea käyttää tavallisia terveyspalveluita
  - asunnottomilla on valtaväestöön verrattuna enemmän päivystyskäyntejä ja sairaalahoitopäiviä

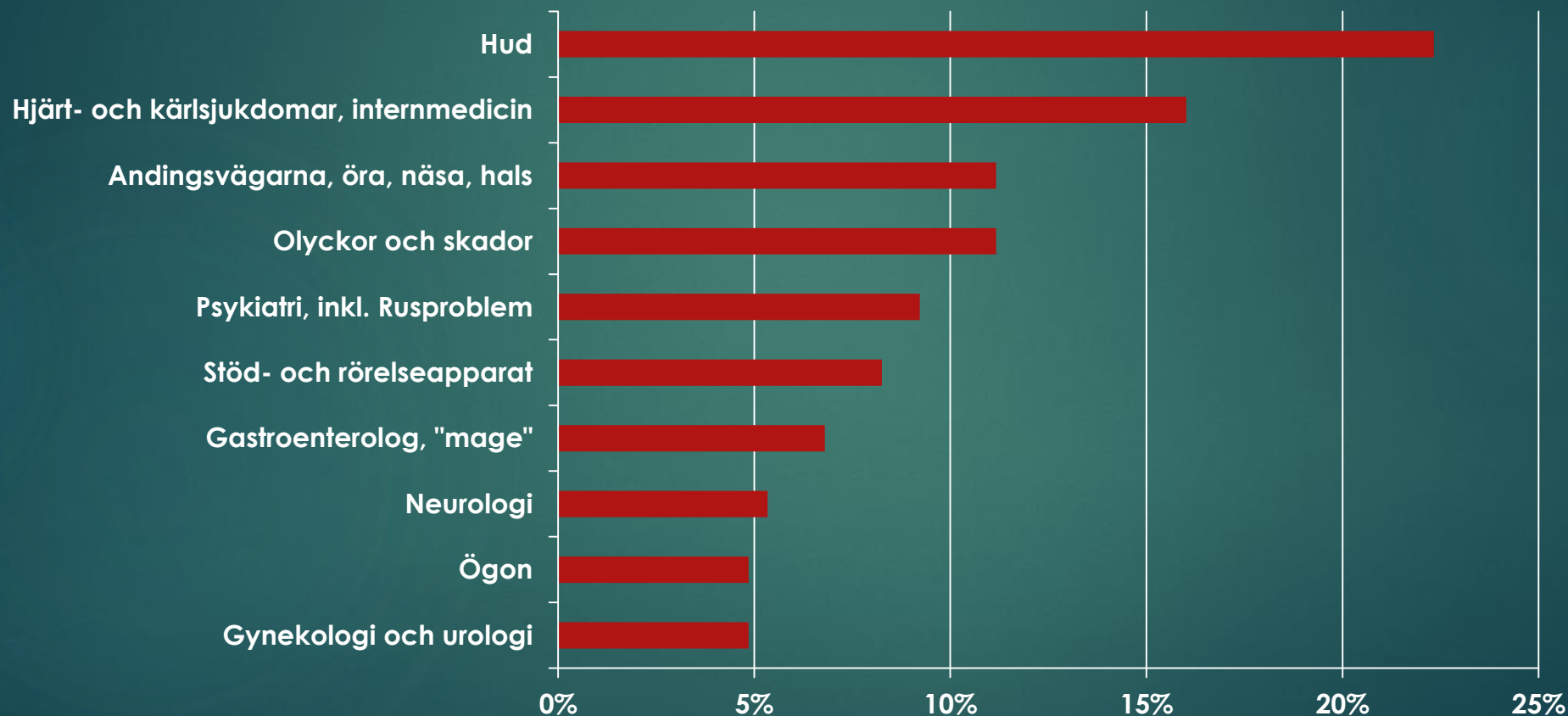
Agnes Stenius-Ayoaden väitöskirja vahvistaa nämä löydökset.

Ensikohtaaminen vastaanotolla

- ▶ Asiakas kriisissä
- ▶ Yksilöllinen, kokonaisvaltainen ja kunnioittava kohtaaminen
- ▶ Asiakas määrittelee itse avun- ja hoidontarpeensa, voi ja saa olla henkilökunnan näkökulmasta eroava
- ▶ Tarjotaan terveyskeskustasoisia palveluita
- ▶ Kerrotaan tarvittaessa talon, kaupungin ja muiden toimijoiden palveluista
- ▶ Jätetään ns ovi auki seuraavalle kohtaamiselle

Diagnoosit lääkärin vastaanotolla

Potilastapaus 1

- ▶ 32-vuotias mies, atooppinen ihottuma perussairautena
- ▶ Huostaanotettu 1,5 vuotiaana, äidillä päihteidenkäyttöä
- ▶ Lastenpsykiatrialla hoitokontakteja
- ▶ 2010 asunut avopuolison kanssa kaupungin asunnossa, saanut lapsen
- ▶ Avoero 2012
- ▶ Akuisiällä äiti läheinen, menehtynyt 2016
- ▶ Asunnottomuus, syrjäytyminen
- ▶ Päihderiippuvuus, burenorfiinia 8mg /vrk iv
- ▶ Psykiatrisen päivystyksen arvioita, päihdepsykooseja
- ▶ Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa ei ota kontaktia, kieltäytyy erittäin vaikean ihosairauden hoidosta
- ▶ Päihdepsykiatrialle lähete, siellä opioidiriippuvuus diagnoosi, korvaushoito aloitettu
- ▶ Tuetusta asumisesta saanut paikan
- ▶ Ihotutilähete, ei ole vastaanotolle mennyt

Potilastapaus 2

- ▶ 24-vuotias nainen
- ▶ Perussairauksina ahdistuneisuushäiriö, masennus ja alkoholiriippuvuus
- ▶ Lapsuudenperheessä esiintyi alkoholinkäyttöä ja perheväkivaltaa
- ▶ Aloitti alkoholinkäytön 13- vuotiaana
- ▶ Isosisarukset ottivat asiakkaan luokseen asumaan 14-vuoden iässä
- ▶ Alkuun koulunkäynti ja elämä tasoittui mutta 17- vuoden ikäisenä huostaanotettiin
- ▶ Viimeiset vuodet ollut asunnottomana vaikkakin käytännössä asunut Selviämishoitoasemalla
- ▶ Kertaalleen saatu täältä laitostuntoutukseen, joka päättyi 2 kuukauden kuntoutukseen asiakkaan omasta halusta

- ▶ Asiakas kertoo keskeyttäneensä kuntoutuksen kun ei kestä ahdistustaan "selvinpäin"
- ▶ Nyt saanut asunnon tuetusta asumisyksiköstä mutta alkoholinkäyttö jatkuu edelleen(näköhavaintoja steissiltä)

Potilastapaus 3

- ▶ Jaakko 80 vuotta
- ▶ Sairastunut skitsofreniaan 24-vuotiaana, ei käytä lääkkeitä
- ▶ Useita sairaalajaksoja vuosien varrella
- ▶ Somaattisesti terve, ei päihdeongelmaa, harrastaa joogaa
- ▶ Työkyvyttömyyseläke, työelämässä merellä nuorena
- ▶ Lähin omainen sisko, ei pidä yhteyttä
- ▶ Yöpynyt asumispäivystyksessä noin kolme vuotta
- ▶ Tekee välillä pitkiä ulkomaanmatkoja, mm transsiperian rautatiet, Tokio
- ▶ Sosiaalityö tarjonnut eri vaihtoehtoja asumiselle, ei ota vastaan

Potilastapaus 4

- ▶ 19-vuotias nainen
- ▶ Perussairauksina masennus sekä huumeriippuvuus
- ▶ Pääpääihteinä Subutex 8-12 mg iv/vrk
- ▶ Taustasta:
  - ▶ Molemmilla vanhemmilla mielenterveys -ja päihdeproblematiikkaa
  - ▶ Lapsuudenkodista huostaanotettu 4-vuotiaana äidin kuoltua henkirikoksen uhrina . Isään ei yhteydenpitoa. Äidin äiti ainoana sukulaisena
  - ▶ Asunnottomana jälkihuollon järjestämästä asunnosta häiriöiden vuoksi
  - ▶ Saatettu asiakas Nuorisoasemalle hoitosuhteeseen mutta ei pystynyt sinne kiinnittymään
  - ▶ Tämänhetkinen tilanne on, että asiakas asuu muualla Suomessa
  - ▶ Päihteidenkäytöstä ei ole tietoa

KIITOS!

tiina.vihattula@hel.fi

katarina.martenson@hel.fi